

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De qualitate ordinandorum quoad mores, & scientiam. 8

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

3. Neque rationes contrariae videntur. Admitto, dedecere sacerdotem ordinare ante vsum rationis, ideoque grauissimum esse peccatum: at factio hoc peccato non dedecet id asserere; præcipue cum sic ordinatus obligationibus continentiarum, aliisque iure ecclesiastico inductis non astringatur. Ad confirmationem nego, traditionem symboli sub illis verbis: *Accipe potestatem, expostulare in ordinando liberam acceptationem: sunt enim ex se efficacia ad communicandam potestatem ordinato non repugnant.*

4. Hinc tamen non licet inferre, amentem, qui aliquando vsum rationis habuit, ordinari posse, si tempore discretionis ordinem non postulauit: quia sacramenta, quae necessitatis non sunt, sed voluntatis, repelluntur, si non fuerint postulata, tempore, quo liberè postulari poterant, vt aduertit Vasquez *disp. 246. cap. 1. num. 8. Coninch. disp. 20. dub. 10. n. 100. Bonac. disp. 8. de Sacram. quest. unic. par. 5. num. 5.*

5. Limitant tamen prædictam sententiam S. Thom. & Bonavent. *locis allegatis*, ne procedat in episcopatu, cuius collationem factam pueris ante vsum rationis, asserunt, nullam esse. Tum, quia iurisdictione, & potestas nemini communicari potest, nisi ipse, cui communicatur, consentiat. Ad consecrationem Episcopi conceditur Episcopo potestas, & iurisdictione in omnem diocesim. Ergo ipse debet consentire. Tum quia per consecrationem contrahit Episcopus spirituale matrimonium cum Ecclesia, in cuius Pastorem ordinatur: matrimonium autem expostulat consensum contrahentis. Ergo, &c. Sed relictis Dominicus Sotus in *4. distinct. 25. qu. 1. art. 2. conclus. 2. Filluc. tract. 9. c. 4. q. 2. num. 76. Vasquez disp. 446. c. 1. num. 11. Bonac. disp. 8. de Sacram. qu. unic. par. 5. num. 4.* prædictam limitationem non admittunt: quia nulla est specialis ratio in Episcopatus collatione, quae in collatione aliorum ordinum non procedat. Etenim sicut potestas ad consecrandum Corpus Christi, absolvendumque a peccatis, potest ante vsum rationis communicari potest: sic poterit potestas confirmandi, & ordinandi. Neque ex hac communicatione inferitur, communicatum esse potestatem, & iurisdictionem actualem in aliquos subditos, ordinatumque specialiter alicui Ecclesiae dispensatum esse: quia hæc iurisdictione, & dispensatio ex consecratione essentialiter non dependet, tamen iure ecclesiastico consecrationi plerumque annexa sit.

6. Verum esto, certa ætas ad validam ordinationem requiritur non sit: ad licitam ordinationem omnes Doctores conveniunt, requisitam esse. Primò namque requiritur ætas, quæ plenam discretionem attingat. Non enim decebat Ministros Ecclesie constituitur infans sui muneris, & potestatis traditæ, id est, Bonifac. *V III. in cap. Nullus, de temporib. Ordin. in 6. præcepte*, ne vllus Episcopus infanti (minori septennio, inquit Glossa) clericalem tonsuram conferte præsumat. Deinde requiritur determinata ætas, quæ pro temporum discretitate diuersa fuit, vt constat ex *cap. 1. c. 1. q. 7. dist. 8. dist. 78. c. 1. c. 1. & Clem. Generale 3. de etate, c. 1. qualis. ordinandor. At nouo iure Trident. sess. 23. c. 12. de reformat. 22. annus inceptus expostulatur ad subdiaconatum, 23. ad diaconatum, & 25. ad presbyteratum; ad episcopatum vero 30. annus completus necessarius est ex *c. cum in cunctis de electione*. Pro minoribus Ordinibus nullam certam ætatem designauit Concilium: quare, si ea scientia ordinandus polleat, quæ in prædicta sess. c. 4. c. 11. postulatur, & ordinari poterit. Raro autem ante nouem, vel decem annos, vllus præsumi potest ea scientia, & discretionem requisita polleat, quæ ad primam tonsuram, & fortiori ad exercitium muneris commissi in aliis ordinibus sufficit, sicuti notauit Coninch. *disp. 20. dub. 10. n. 102. Vasq. disp. 246. c. 4. n. 41.**

7. Ordinatus vero ante legitimam ætatem, si id ex malicia fecerit, suspensus est ab ordinis suscepti exercitio, vt constat ex Extrauag. Pij II. incipiente, *Cum ex sacrorum*, quam refert Nauarrus in *cap. Accepta de restitut. spoliar. opposit. 8. nu. 32. & in sum. cap. 27. num. 155. Quaranta in sum. Bullar. verbo, Ordo, in princ.* Quod si bona fide fuerit ordinatus, à suspensione excusatus est: quia prædicta Bulla dolum exigit ad suspensionem incurrendam, vt ex Nauarr. & Couarr. obseruat Tolet. *lib. 1. cap. 49. vers. Quarta. Quaranta verbo, Ordo, vers. Quibus* Bonac. *disp. 8. de Sacram. quest. unica, part. 5. num. 13. Villalob. tract. 11. difficult. 11. n. 6. Barbof. allegat. 16. num. 20.* Non tamen obinde sequitur, quod possit ordinem suscipere exercere, siue suspensionem non contaxerit, siue ab ea absolutus sit: quia prohibens Concilium ordinari ante signatam ætatem, consequenter prohibet ordinis exercitium ante illam, vt obseruat Suarez *tom. 5. de censur. disp. 35. sect. 1. num. 23. Auila de censur. 3. part. disp. 5. dub. 7. vers. Notandum.* Bonac. *disp. 8. de Sacram. quest. unica, part. 5. num. 13. Villalob. tract. 11. difficult. 11. numer. 7.* At si susceptum ordinem ante ætatem completam exercitas, esto, grauitur pecces, irregularitatem non incurris, quia nullibi est iure expressa, sicuti notatur Barbof. Suar, Bonacin. Tolet. Villalob. *locis alleg.*

8. Limitant tamen aliqui prædictam doctrinam, ne pro-

cedat in Religiosis Minoribus, & qui in eorum priuilegiis communicant ob concessionem Innocent. VIII. relata in *Monument. Ordin. fol. 65. aliis 69. concess. 147. & in supplement. fol. 99. concess. 378.* ibi enim refertur, Innocent. VII. viuz vocis oraculo dispensasse cum toto Ordine Fratrum Minorum: quod postquam Fratres huiusmodi attingerint 23. ætatis annum, dum tamen sufficientes sint, possint promoueri ad sacerdotium, & Missas celebrare, non obstante iure, cæterisque contrarium facientibus, &c. Et postmodum concessit, quod Generales, & Prouinciales possint dispensare cum Fratribus suis in 22. anno completo. Quod priuilegium, sicuti testatur Compiler in *Compend. Priuilegior. Minorum, verbo, Dispenfatio, numer. 15.* limitatum fuit in Capitulo generali Florent. celebrato, vt solum id fieret in casu necessitatis, propter sacerdotum paucitatem, & ex consilio quatuor Guardianorum pro hac necessitate examinanda constitutorum: & postmodum in Capitulo generali Burgenfi decretum est, hæc dispensationem ex concilio quatuor Definitorum faciendam esse. Priuilegia enim viuz vocis oraculo concessa, & suspendi, & limitari possunt à Capitulo generali. Et licet Concil. Trident. hoc priuilegium derogare videatur, nihilominus Pius V. viuz vocis oraculo concessit, vt in foro conscientie vt Religiosi possint omnibus gratiis, & priuilegiis ante Trident. concessis, esto, per Trident. derogata, aut, restricta sint, vt refertur in *Compend. priuileg. Socier. Iesu. verb. Concilium Trident. §. 3. ob quam causam Eman. Sà verb. Religio. n. 58. in edit. prima, asserit, Religiosos ordinari posse ante ætatem legitimam.*

9. Cæterum esto, prædicta vera sint, nullatenus possunt Religiosi Minores ordinari ante ætatem à Concilio præscriptam. Etenim priuilegium Innocentij à Concilio Trid. reuocatum est: Pius vero V. solum in foro conscientie priuilegia reuocata restituit, quæ Constitutio ad prædictum priuilegium extendi non potest: quia necessariò exigit priuilegium illud ad sui vsum in foro externo restitui. Quippe omnes Religiosi literis dimissoriis sui Prouincialis indigent, vt ordinentur, quibus Prouincialis publicè testatur, ætatem legitimam habere: quod testimonium nullatenus verum esse potest, nisi quatenus Prouincialis dispositionem concessit. Prodest ergo concessio, non pro foro conscientie tantum, sed etiam pro foro externo. Adde, hæc dispensationem non posse Prouincialem facere, nisi cum consilio definitorum examinata causa dispensationis, ac proinde in foro externo, & iudiciali, iuxta religionis vsum. Deinde Sixtus V. in sua *Bulla contra male promotos*, omnia supradicta priuilegia, & Pij V. concessionem reuocauit, statuens sub grauissimis penis, Concilium Tridentinum obseruari in iis, quæ circa ordinum susceptionem præscripsit, vt constat ex illis verbis: *Aut ante per ætatem per sacri generalis Concilij Trident. decreta prima tonsura, aut cuique Ordini prescriptam.* Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus apostolicis, ac in Conciliis, etiam generalibus editis, cæterisque contrariis quibuscuque, Et licet Clement. V III. anno 1595. pridie Kalend. Martij prædictum motum proprium Sixti reuocauerit, id solum fuit, quatenus ius commune, & terminos Concil. Trident. excedebat, quatenus vero iuri communi, & Trident. conformis erat, confirmauit, & reuoluidauit. Quapropter concessio Pij V. vt præter Sixtum, & Clementem reuocata, neque in foro exteriori, neque in interiori prodesse Religiosis potest. Et ita docuit Manuel Rodrig. *tom. 3. q. regular. q. 23. art. 6. Mirand. Man. Pralat. t. 1. quest. 39. art. 1. Valq. decis. 246. cap. 4. in fine, n. 44. Layman. lib. 5. summa. tract. 9. cap. 7. n. 2. Villalob. tractat. 11. de ordine. difficult. 11. in fine num. 8.* Quod verò subdit Vasquez prædictum priuilegium Pij V. ad hoc prodesse posse, vt si bona fide Religiosus ante legitimam ætatem ordinatus fuerit, possit in foro conscientie à suo Prouinciali dispensari, vt in suscepto ordine ministrare ante completam ætatem, mihi non probatur, eò quod existimem prædictam concessionem Pij V. motu Sixti V. & Clement. abrogatam esse. Denique huic quæstioni & dubitationi locus non est, cum Urbanus V III. hoc anno 1632. omnia priuilegia, & gratias viuz vocis oraculo concessas reuocauerit.

PUNCTVM VIII.

De qualitate ordinandorum quoad mores, & scientiam.

1. *Quæ ad qualitatem ordinandorum pertinent.*
2. *Quid ad mores.*
3. *Qualiter informatio faciendæ est.*
4. *Quid pro Religiosis.*
5. *Quem sensum habeat interrogatio Episcopi, an ordinandus sint apti, & Archidiaconi responsio.*
6. *Afferunt aliqui, peccare mortaliter, qui primam tonsuram, Ordinesque minores suscipit animo declinandis seculari iudicium.*

7. Quid sit tenendum.
8. Non est peccatum minoribus initiari animo non ascendendi ad superiores.
9. Neque est mortale ordinari minoribus animo retrocedendi post aliquod tempus.
10. Illiteratus ordinari non potest.
11. Pro minoribus qua scientia.
12. Pro subdiaconatu, & diaconatu.
13. Pro presbyteratu.
14. An Episcopo competat Religiosos examinare de scientia, & doctrina non. Videtur competere.
15. Contrarium deciditur.
16. Requiritur eadem scientia, & doctrina in Religioso ordinando, ac in seculari? Proponitur ratio difficultatis.
17. Verius minorem requiri.
18. Quid de cantoribus, & Canonici, & portionariis.

Quæ ad qualitatem ordinandorum pertinent, ad tria capita reduci possunt, ut bene notavit Vasq. disp. 2. 46. c. 6. in princ. ad motum probitatem, ad scientiam, seu doctrinam, & ad vitam necessariam. De duplici priori agemus in hoc puncto, de tertio in sequenti.

1. Quod ad mores atinet Concil. Trident. 23. cap. 5. de reformat. pro minoribus ordinibus expostulat à Parocho, & Magistro scholæ, in qua ordinandus educatus est, bonum testimonium. Pro maioribus verò ordinibus requirit, ut per mensum ante ordinationem Episcopum adeat ordinandus, qui Parocho, vel alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volunt promoueri, publicè in Ecclesia propositis de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita, à fide dignis diligenter inquirat, & literas testimoniales ipsam inquisitionem factam continentes ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat. & cap. 7. decernit Sancta Synodus, ut feria quarta ante ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, sacerdotibus, & aliis prudentibus viris a se ipsis ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet. Et cap. 13. eiusdem sess. inquit Concilium: Subdiaconi & Diaconi ordinentur, ut habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati. Et c. 14. de ordinandis in Presbyteros asserit, in ministeriis anteaactus p̄sē, & fideliter se gessisse debere, bonumque habere testimonium, atque ita pietate, ac castis moribus esse conspicuos, ut præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari. Etenim, cum Ministri Ecclesiæ gradum inter omnes fideles obtinent, eliganturque ad populum docendum, salutisque sacramenta ministranda, necessarium erat omnibus esse notum ea vitæ probitate pollere, quam prædicta munera exigant.

2. Informatio namque faciendâ est primò de natalibus; an, inquam, sint legitimi: quippe illegitimi irregulares existunt, & an ex Hæreticis sic damnatis, ut impenitentibus descendere. Qui enim à ludæis originem trahunt, vel quorum maiores, etsi Hæretici fuerint, emendatos tamen esse constat, & reincorporatos Ecclesiæ vnitati, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ penitentiam recepisse, quam vel perfecissent, vel perfectioni eius institunt, aut paratos fuisse ad recipiendam eandem, iuxta Constitutionem Bonifacii VIII. quæ incipit Statutum de Hæreticis in 6. ab ordinatione excludi non debent, nisi aliter privilegio apostolico, & confirmatione caueretur, ut ex declaratione Concilij notavit Barbosa. Quapropter testes deponentes de natalibus horum ordinandorum, qui à sanguine infecto descendunt, iurare possunt, à Christianis antiquis descendere: quia in ea informatione solum petitur, an descendant à condemnatis parentibus, & impenitentibus, & an ipsi ordinandi noviter conuersi sint. Cum ergo non descendant à parentibus impenitentibus, censentur descendere à Christianis antiquis, quatenus necessarii sunt ad ordinem recipiendum, ut bene probat Sanch. lib. 2. in Decalog. cap. 28. n. 16. Secundò, examinanda est persona, an, inquam, sit corpore vitata, ob cuius vitium ab ordine remoueri debeat, cap. Quando. 2. 4. distinct. & ibi Glossa, & cap. 1. & 2. de corpore vitatu. Tertio, eius ætas, an legitima sit. Quarto, eius institutio, id est, quo titulo ad ordines promouendus sit, an sufficiat ad vitam necessariam, de quo latè in sequentibus. Quintò, eius mores iuxta communem famam, & opinionem, quæ sufficienter probatur Parocho testimonio uti notavit Barbosa 2. p. de potest. Episcop. allegat. 10. n. 15. Sextò, eius doctrina, & fides, de quo statim.

3. Aduertit, prædictam informationem pro secularibus statutam esse: nam Regulares, uti declarauit Congregatio Concilij, non tenentur nomen, & desiderium suum in Ecclesia publicè proponi facere, & testimonium deferre iuxta ritum in Tridentino præscriptum, sed sufficit testimonium à suis superioribus allatum. Deinde, etsi attestatio, & informatio præscripta sess. 23. cap. 5. de reformat. pro omnibus ordinandis debeat regulariter fieri, aliquando tamen poterit Episcopus ordinandum promouere omnia prædicta informatio-

ne, si aliunde ei constet de probitate vitæ, & morum integritate, uti ex Congregatione Concilij notavit Barbosa in re. miss. d. cap. 5.

4. Præter prædictam informationem de ordinandorum genere, ætate, moribus, & doctrina, ipso ordinationis die Archidiaconum electus, ut Episcopo assit, alta voce interrogat adstantes, an sciant aliquo impedimento affici ordinandum, quo ordini recipiendo minus dignus efficiatur, præcipitque, ut illud declaret, & manifestet, iuxta textum in c. Nostrum. de offic. Archid. Quo factò, Episcopus statim interrogat Archidiaconum, an sciat, omnes ordinandos dignos esse ipse verò respondet, & scire, & testificari esse dignos, quantum humana fragilitas nosse sinit, cap. vnic. de scrutinio in ordine faciendo. Quæ responsio veritatem continet, dummodo sciat, ordinandos ab examinatoribus approbatos, nulliusque impedimenti conscios: quia, dum quis non probatur indignus, dignus esse censetur. E contra, si aliquem sciret impedimento ligatum, deberet Episcopum secretò monere, ut iuxta qualitatem impedimenti, quid faciendum sit, decerneret, sicuti bene notavit Barbosa de potest. Episcop. 2. p. alleg. 10. n. 21.

5. Sub hac conditione de vita, & moribus ordinati comprehendere possunt intentionem, quam ordinari habere debet in prima consensu, ordinibusque minoribus suscipiendis, Equidem Dominicus Bannes 2. 2. qu. 12. art. 1. in 2. distinct. cons. elus. vlt. Arag. 2. 2. qu. 12. art. 1. dub. 1. Petr. de Ledelm. de Sacram. Ordinis. c. 7. post 3. conclus. Man. Rodrig. 2. 2. sum. cap. 17. num. 2. & inclinât Barbosa 2. p. de potest. Episc. alleg. 10. nu. 20. & alleg. 11. num. 12. existimant, peccare mortaliter ordinandum, qui animo declinat à sæculari iudicio, neque ad superiores ordines ascendendi, prima consensu ordinibusque minoribus suscipiendis, similiterque peccare mortaliter Episcopum ordinarem, si conscius sit prædictæ intentionis. Probatur ex Trident. sess. 23. cap. 4. ubi prohibet initiari prima consensu eos, de quibus probabilis coniectura est secularis iudicij fugiendi fraudæ, & non ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus eligere. Quòd autem hæc verba præcepta sint, & non tantum consultiua, uti voluit Coninch. statim referendus, conuincitur ex eo, quòd æquè Concilium prohibet initiari, eum de quo probabilis coniectura non sit, non secularis iudicij fugiendi fraude ordinari, sicuti prohibet initiari eum, qui Sacramentum Confirmationis non suscepit, vel legere, & scribere necit.

6. Ceterum verius censeo, non esse peccatum prima consensu minoribusque ordinibus initiari intentione fruendi privilegio Clericorum, illorumque exemptione à sæculari iudicio, sicuti docet Sanchez lib. 6. de matrim. disp. 31. n. 16. & 17. Coninch. de Sacram. disp. 20. dub. 10. nu. 104. Bonac. disp. 8. de Sacram. quest. vnic. p. vlt. in fine. Laym. lib. 5. sum. tract. 9. cap. 7. circa finem. Etenim rationi consonum est, ordinem suscipere sub intentione omnium, quæ ordini annexa sunt: at ordini annexa est exemptio à sæculari iudicio: ergo suscipere ordinem sub hac intentione non est dissonum rationi. Neque huic intentioni obstat Concilium: quia in hac intentione nullam fraudem ordinandus committit: quippe vitæ iure sibi concessio. Illud ergo excludit Concilium ab ordine suscipiendo, qui non, ut Deo fidelem cultum præstet, ordinatur, sed secularis iudicij fugiendi fraude: fraudem autem non est censenda committi, nisi graui aliqua causa apud sæculare iudicium incepta initiaretur: tunc enim censeretur ordinandus fraude uti in sæculari iudicio fugiendo.

7. Secundò dico, nullum te peccatum committere, si prima consensu, minoribusque ordinibus initiaris animo non ascendendi ad superiores. Sic Coninch. Sanchez, Bonac. in eis allegatis: imò in hac conclusione consentiunt Petr. de Ledelm. Arag. Rodrig. supra. Ratio est: quia nullo iure cautum est, suscipiendam primam consensu, Ordinèque minores, obligatum esse ad superiores ascendere. Nam Trident. sess. 23. cap. 4. & 11. solum expostulat in ordinando intentionem præstandi Deo fidelem cultum: quam intentionem habere optimè potest, tamen intentione careat superiores Ordines assumendi. Deinde illegitimus, qui ex dispensatione Episcopi minoribus initiatur, iuxta textum in cap. 1. de filiis Presbyterorum. in 6. nequit intentionem habere assumendi Ordines superiores. Ergo hæc intentio non est per se necessaria. Hinc optimè inferit Sanchez dicta disputat. 31. num. 18. aduersus Bartholom. de Ledelm. de Sacram. Ordinis. dub. 5. conclus. 2. non peccare Episcopum conferentem primam consensu, aut ordines minores ei, qui intentionem habet non ascendendi ad superiores, sed solum Deo in susceptis ordinibus famulandi: quia Episcopus obligatus non est in ordinum collatione aliam intentionem ab ordinando exigere, quam iura ab illo exigunt.

8. Tertio dico, nec te peccatum mortaliter, si Ordines suscipias animo fruendi aliquo tantùm tempore privilegio Clericorum, & postmodum retrocedendi. Quia ordinari minoribus Ordinibus retrocedere sine causa potest ab illis graui culpa, & se incapacem reddere ad ordinum ministeria deinceps obeunda, ducendo viduam, cum nullo voto, promissione,

promissione, aut præcepto ad perseverandum in statu assumpto astringatur, ut docent Valent. 2.2. disp. 1. q. 12. part. 1. post princ. Bannes 2.2. q. 12. art. 1. §. Sit tamen tertia conclusio & aliis relictis Sanchez lib. 7. de matr. disp. 51. n. 20. Tolet. lib. 4. cap. 18. Azor. tom. 1. lib. 13. c. 14. quæst. 14. Ergo peccata mortaliter non potest intentionem habens retrocedendi, quia ea intentione deest non potest ipso facto. Ex alia parte susceptio ordinis sub ea intentione retrocedendi, non est ab Ecclesia specialiter interdicta, nec iure naturali videtur saltem sub gravi culpa interdicti, ut pote quæ non est graviter Ecclesie damnosa. Quod secus procedit in Novitio Religionem assumente: nam est, abique gravi culpa possit Religionem deserere, si tamen, cum ingreditur, intentionem habeat eam deserendi, graviter peccat: quia Religionem decipit in re gravi, eius alimenta suscipiens, inquitur, utque agnosces, quæ nullatenus ipsi permittentur, nisi sub animo, & intentione probandi, & si placeat, perseverandi. Atque ita docent Nauarr. c. 25. n. 108. Sanchez lib. 7. c. 3. n. 16. Coninch. disp. 20. dub. 10. n. 104. Laym. tract. 9. c. 7. circa finem.

Dixisti absque causa. Nam stante causa legitima, excusabitur etiam a culpa venialis recessus ab Ordinibus, ut dixerunt Tolet. Azor. Sanchez. Layman. locis allegatis, & consequenter etiam excusabitur susceptio ordinis sub ea intentione. Quis enim dicit, peccatum committere Vniuersitatis Rectorem, qui, ut iurisdictionem exerceat, quam aliis exercere non potest, prima tonsura insignitur; tamen si animum habeat postmodum deposito officio ad nuptias transeundi?

10. Quod ad secundam qualitatem ordinandorum attinet, quæ est de scientia, & doctrina: primo, statutum erat in c. vlt. de temporibus ordinat. in 6. ne vllus illiteratus ad Ordines admittetur. Concilium autem Trident. sess. 23. c. 4. de reformat. illiteratum esse censet ad primam tonsuram suscipiendam, qui fidei rudimenta ignorat, vel legere, & scribere nescit. Quapropter prima tonsura a initiandis fidei rudimenta tenere debet; item legere, & scribere, saltem in vernacula lingua, ut docuit Azor. 2. part. lib. 6. c. 6. q. 2. Barbof. alleg. 11. n. 5.

11. Pro minoribus Ordinibus intellectionem lingue Latine expostulat Concil. sess. 23. c. 11. de reformat. ibi: *Minores Ordines ubi, qui saltem linguam Latinam intelligant per temporum intervallum, nisi aliud Episcopo videbitur.* Quæ verba expendens Menoch. de arbit. casu 425. num. 57. *Ep. seq.* intelligit arbitrio Episcopi commissum esse, ut Ordines conferat ei, qui, est linguam Latinam non intelligit; est tamen bonæ indolis, & pro ætate docilis: quia illiteratus dici non debet, qui pro ætate edicere, quique ostendit pro tempore proficere posse, ut tradit Turretremat. in c. illiteratos 36. dist. & Germinian. ibi, & Innocent. in c. Cum in cunctis de electione, & Rebuff. in tract. de pacific. possessor. n. 201. ubi ex Alexand. in annotat. ad Barr. refert illud simile, scholasticum magni ingenij non esse à doctoratu repellendum, etiam ante quinquennium, etiam spes est, quod edicere. Menochium sequitur Barbofa allegat. 11. n. 6. Cæterum, hæc sententia omnino displicet: a dufferatur enim verbis Concilij, & communi Doctorum sententia: illa enim verba, nisi aliud Episcopo videbitur, non ad qualitatem scientiæ referenda sunt, sed ad temporum intervallum. Concedo namque illiteratum non esse, qui pro ætate edicere, & spes est, quod edicere. At Concilium iuxta communem omnium sensum non solum postulat pro minoribus Ordinibus, ne ordinandus illiteratus esse, sed insuper, ut litteraturam Latinæ lingue polleat, aliis nulla specialis scientia, & doctrina pro minoribus Ordinibus, imò pro subdiaconatu, & diaconatu necessaria esse, quam pro prima tonsura.

12. Pro subdiaconatu, & diaconatu præter linguam Latinam exigat Concilium cap. 13. ordinandum institutum esse iis, quæ ad officium peragendum necessaria sunt: censetur autem sufficienter instructus, si voluntatem habeat Rubricas Recitarij, & Missalis legendi: ex illis enim facile dicere poterit, qualiter recitare Officium canonicum debeat, qualiterque munus suscepti Ordinis peragere. Quapropter, etiam ante subdiaconatum susceptum nesciat modum, & ritum recitandi, non obinde ineptus est ad Ordinis susceptionem, ut ex prædictis recepta colligitur, ut tradit Valq. disp. 246. c. 6. n. 53. Coninch. disp. 20. dub. 10. n. 103.

13. Tandem pro presbyteratu Ordine exigat Concilium sess. 23. c. 14. vitra supradicta, ut ordinandus diligenti examine præcedenti idoneus comprobetur; tum ad docendum populum ea, quæ scire omnibus necessaria est ad salutem; tum ad Sacramenta ministranda. Cæterum, cum nullus Sacerdos administrare sacramenta possit, nisi ab Ordinario approbatus, ut statuit Concil. sess. 23. cap. 15. officium sanæ scientiam requisitam pro sacerdotio suscipiendo non esse eam scientiam, quæ ad ministrandum sacramentum confessionis requiritur, ut docuit Valq. disp. 246. cap. 6. num. 53. Coninch. disp. 20. dub. 10. numer. 103. Layman. tract. 9. cap. 7. num. 2. sed esse eam scientiam, quæ ad ministranda Sacramenta Baptismi, & Eucharistiæ requiritur: quia hæc sunt sacramenta, quæ communiter à Sacerdotibus simplicibus solent ministrari; vel saltem eam scientiam, quæ ad ministranda sacramenta in genere requisita

est, tamen non habeatur ea scientia, quæ requisita est pro sacramentorum ex officio administratione.

14. Pro supradictorum intelligentia duplex est enodanda difficultas. Prima, an Episcopo comperat, Religiosos examinare de sufficientia doctrinæ ad Ordines suscipiendos. Videtur enim, id nõ comperere Episcopo, sed Religionis Prælati, qui litteras commendatitias concedunt. Primo, quia Eugen. I V. id expressè Minoribus concessit, ut refertur in Comp. Mendicat. tit. Ordines sacri, §. 10. quod privilegium, utpote Religionis concessum, non videtur clausula generali, Non obstantibus, quæ Concil. Trident. vitur, reuocatum. Secundo, Trident. etiam, ordinandum examen Episcopo committat, sess. 23. cap. 7. eam commissionem ad Religiosos non extendit; aliam compereret Episcopo ætatem, mores, & genus Religiosorum investigare, & publicè in Ecclesia proponere, sicuti de reliquis ordinandis ibidem cauetur. Et licet cap. 12. expressè dixerit: *Regulares quoque, nec in minore ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur, privilegio quibus, cumque quoad hoc penitus exclusis,* intelligi potest de examine mediis Prælati Religionis faciendo, non de examine ab ipsis Episcopis immediate præstando. Tertio, sess. 23. cap. 8. decernit Concilium, neminem esse ordinandum, cuius probitas, ac mores Ordinarij sui testimonio non comprobentur: & sess. 14. cap. 2. statuit, ne titularis Episcopus aliquem ordinet sine eius Ordinarij licentia: Ordinarius autem Religiosorum non est Episcopus, sed Religiosus Prælati: ergo ipsi, & non Episcopo competit suorum subditorum approbatio.

15. Cæterum omnino dicendum est, Episcopo comperere Religiosorum examen quoad scientiam, & doctrinam, in qua dictum cap. 12. Trident. ubi sublati omnibus privilegio cauetur, neminem, etiam regularem ordinari posse sine diligenti Episcopi examine: quod solum de doctrinæ examine intelligi debet. Examen autem à Prælati Religiosorum factum non potest dici factum ab Episcopo, cum non fuerit nomine ipsius factum, vel ab ipso postmodum approbatum. Quoad genus verò, ætatem, & mores, non Episcopi, sed Prælati Religiosorum competit investigatio, & approbatio ex dicto cap. 8. & communi consuetudine. Atque ita tradit Valquez c. 3. in 3. p. disp. 246. de Ordine, cap. 6. num. 57. Villalobos tract. 11. de Ordine, difficult. 14. in fine. Rodrig. tom. 1. q. regular. quæst. 24. art. 7. Monent tamen Rodrig. & Villalob. expedire, ut Episcopi, approbatione Religiosorum à suis Prælati facta contenti sint, si enim cuiusdam examinatoris secularis approbationi fidem, efficacius fidere debebat Religiosorum Prælati. Religiosi verò Societatis I E S V, qui à Præposito generali, eiusve delegatis, quales sunt Prouinciales, licentiam obtinent ad Ordines suscipiendos, non debent ab Episcopis examinari de cantus, officijs, & ceremonijs ecclesiasticis, ac aliis in aliis ordinandis requisitis, ex concess. Greg. XIII. 22. Septemb. 1582. Quod privilegium aliis Religionibus non communicatur. Verum etiam, hoc ita sit, nostri Religiosi subire examen doctrinæ non recusant, ut bene aduertit Valquez disp. 246. cap. 6. num. 57.

16. Secunda difficultas est, an eadem scientia, & doctrina, quæ in secularibus requiritur ad Ordines suscipiendos, requisita sit in Religiosis? Ratio difficultatis est: quia Trident. æquè pro omnibus ordinandis expostulat linguam Latinam intelligere, si Ordines minores suscipiendi sunt; si verò subdiaconatum, & vltiteris sint instructi; si presbyteratum, ut sciant docere populum necessaria ad salutem, & sacramenta ministrare. Quo ergo fundamento Religiosi ab hac obligatione eximi possunt, præcipuè cum Concilium sess. 23. cap. 12. statuerit, neminem ordinari sine diligenti Episcopi examine?

17. Nihilominus verius existimo, minorem scientiam lingue Latine in Religioso, quam in seculari Clerico expostulandam esse: quia ratione vitæ communis, quam proficetur, eum defectum supplet, tum puritate, tum prudentia ibidem acquiratur aliorum doctrina, monitis, & correctione, tum Prælatorum cura, & diligentia, ne vllum errorem committat, & commissus emendetur, quæ in seculari Clerico non procedunt. Atque ita docent Abbas cap. In cunctis de elect. numer. 3. Innocent. ibi, num. 1. c. 7. Germinian. cap. fin. de temporibus Ordinat. in 6. D. Thom in 4. dist. 24. quæst. 1. art. 3. Sotus distinct. 25. qu. 1. art. 4. concl. 3. Rodrig. tom. 1. q. regular. quæst. 24. art. 7. Miranda in Manuali Prælatorum, tom. 3. qu. 8. art. 7. vers. Secundo dico. Henriquez lib. 10. de Ordine, cap. 16. in fine. Villalobos tract. 21. de irregular. difficult. 34. numer. 5. Sed, quæ scientia sufficiat, arbitrio prudentis relinquatur: illud certum, aequaliter linguam Latinam intelligere debere. Henriquez verò, Rodrig. Miranda. Villalobos. & alij ab ipsis relati credunt, Religioso sufficere, ut omnibus Ordinibus, etiam presbyteratu, ordinetur, si sacramenta, eorumque materias, & formas agnoscat, & rectè legere Latine sciat, tamen si lingue Latine parum intelligat. Fautque text. in cap. Nullus Episcopus de temp. Ordinat. lib. 6. ubi infanti, & illiterato prohibetur Episcopus primam tonsuram conferre, nisi Religionem intraret. Ergo Religionem intranti concedi permittitur. Et fortè hæc spectans Glossa in

ap. Legi epistolam verbo, Instructus, 16. quæst. 1. agens de requisitis ad Ordines, dixit: Sufficit Monacho, quod tantum bonus sit, licet sit illiteratus, & Dominic. Sorus in 4. distict. 25. art. ult. pag. 60. inquit: Quando Religiosi, qui curam animarum non habent, ordinaunt, non requirunt, alia scientia, quam ut mysterium Sacramenti intelligant.

18. Quæ dicta sunt de dimiuta Religiosorum scientia pro ordinibus suscipiendis requisita, extendit Villalobos tract. 21. de irregularis. difficult. 34. n. 6. ad Cantores, Canonicos, & Rationarios Ecclesiarum cathedralium ex consuetudine recepta. Sed certe non sunt habenda laxanda. Proh dolor: plures Ecclesie illiteratis abundant, & minus docti, seu potius insipientes pinguioribus præbendis obtinent, quod in contemptum status ecclesiastici non leuiter cedit.

PUNCTVM IX.

De qualitate ordinandorum, quoad vitam necessaria.

1. Quid in hac re sit iure statutum.
2. Titulus beneficii, vel patrimonij pro minoribus Ordinibus non exigitur.
3. Exigitur pro omnibus Ordinibus sacris, in iis, qui professi non sunt. Excipit Societas Religiosorum.
4. Si sub diaconatu absque beneficio, vel patrimonio sit insignitus, non potest absque eo titulo ad superiores Ordines ascendere.
5. Etsi, aliqui concessant, ex Episcopi dispensatione aliquem posse absque predicto titulo ordinari in sacris, rectius alij negant.

1. **C**um non deceat eos (inquit Concil. Trident. sess. 21. c. 2. de reformat.) qui diuino ministerio adscripti sunt cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere, uti habetur cap. Diaconi sunt 93. dist. statutum est in Concilio Chalcedonensi relato in cap. Neminem 70. dist. & in Concil. Placent. relato in cap. Sanctorum eadem dist. irritam esse ordinationem illius, qui sine Ecclesia, hoc est, beneficio, aut loco illius patrimonio, ordinatur. At Alexand. III. in cap. Episcopus de præbendis, & specialiter Innocent. III. in cap. Cum secundum Apostolum eadem tit. benignius agentes supradictam penam sustulerunt statuentes, ut si quem Episcopus sine certo titulo pro vitam necessariis ordinaret, tandiu ei necessaria subministraret, donec in aliqua Ecclesia ei conuenientia stipendia militie clericali assignaret, nisi talis ordinatus de sua, vel paterna hereditate subsidium vitam possit habere. Quam legem explicans Bonifac. VIII. in cap. Si Episcopus de præbendis in 6. definiuit, ut si Episcopus, cui commissum est subditos alterius diocesis ordinare, non signatis ordinandis, aliquem sine titulo ad vitam necessaria ordinauerit, teneatur sustentationem ordinati subministrare. Si vero potestas commissi fuit signatis ordinandis, & inter eos aliquis caret titulo, Episcopus designans, & potestatem concedens obligationem subit ordinatum sustentandi. Verum, quia cõperum fuit complures pie-risque in locis ad sacros ordines nullo ferè delectu admitti, qui variis artibus, aut fallaciis configunt se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere, statuit Trid. sess. 21. cap. 2. de reformat. nequis deinceps Clericus secularis, quamuis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros ordines promouetur, nisi prius legitime constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè possidere. Id verò beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quòd ad illius beneficii titulum sit promotus neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quòd aliunde viuere commodè possit; & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium verò, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possunt, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, eo quoque prius perpecto patrimonium illud, vel pensionem verè ab eis obtineri, taliq; esse, quæ eis ad vitam sustentandam facis sint. Atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui vel remitti nullatenus possunt donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant, unde viuere possint, antiquorum Canonum pœnas super his inuouando.

2. Pro supradictorum explicatione aduerte, titulum beneficii, vel patrimonij non esse pro minoribus ordinibus expostulatum, sed solum pro sacris, scilicet, subdiaconatu, diaconatu, & presbyteratu. Constat ex vtu, & praxi recepta, & colligitur ex cap. Tuis. cap. Episcopus. cap. Cum secundum de præbendis, & cap. Si Episcopus eodem tit. in 6. & ex Trident. ibi. ad sacros ordines. Neque deest ratio: quia ab Ordinibus minoribus potest ordinatus retrocedere vxorem ducens, cap. 1. de Clerico cõgurgato: lectus ab Ordinibus sacris Atque ita docent Nauar. lib. 1. cõsil. 14. de tempor. ordinat. num. 1. Nicol. Garcia 2. p. de benefic. cap. 5. numer. 4. Stephan. Dauila 3. p. de censur. disp. 5. dub. 3. circa finem. Aloysius Riccius praxi, resolut. 271. num. 3. August.

Barbosa 2. p. de potest. Episc. alleg. 19. numer. 3. & alij apud ipsos.

3. Prædictus tamen titulus beneficii, vel patrimonij pro omnibus ordinandis in sacris exigitur, nisi Religiosi sint. Religiosis enim profectio loco beneficii voluntaria paupertas succedit, quæ Regum diuitiis præstat, ut bene notauit Henric. lib. 10. cap. 17. §. 3. & ex illo Aug. Barbos. dicta 2. p. de potest. Episc. alleg. 19. n. 4. Valq. disp. 2. 46. c. 6. in fin. Notanter dixi, professis: nam Religiosi non professi, cuiuscunque Ordinis sint, dequeunt ad sacros Ordines promoueri absque titulo beneficii, vel patrimonij ex declaratione Pij V. in sua Bulla, quæ incipit, Romanus Pontifex: edita ann. 1568. pridie Idus Octobris, quam refert Praxis noua episcopalis 1. p. cap. 1. de conferend. ordinibus num. 43. Quæque Constitutio locum habet etiam in nulliter professis, quia verè professi non sunt ex Rotæ decisione relata à Garcia 2. p. cap. 5. num. 11. c. 12. & docuit Riccius in praxi fori ecclesiast. resolut. 270. numer. 2. Barbosa dicta alleg. 19. numer. 5. Bonac. disp. 8. de Sacram. quæst. vnic. p. 5. num. 19. & alij apud ipsos. Ab huius Constitutionis decreto exempti sunt Religiosi Societatis Issy, vota biennij emittentes, qui licet professi non sint, sunt tamen verè Religiosi, idèque eorum paupertas, quæ ex parte eorum perpetua est, locum beneficii, vel patrimonij obtinet, sicuti sit essent professi, ut definiit Gregorius XIII. in sua Bulla, Ascendente. 8. Kalendas Iunij, anno 1584. & Gregorius XIV. in Bulla, quæ incipit, Ecclesia catholica, anno 1591. & tradunt Praxis noua episcop. 1. p. cap. 1. n. 44. Henric. lib. 10. de Ordine, cap. 17. §. 3. Garcia 2. p. de benefic. c. 5. n. 13. Valquez disp. 2. 46. de Ordine, cap. 6. in fin. Barbos. alleg. 19. n. 7.

4. Verum, si subdiaconatu insignitus sit absque patrimonio, vel beneficio, vel illud casu amittas, non obinde potes ad superiores Ordines ascendere: sed necessariò teneris querere beneficium, vel patrimonium, alias grauius peccabis, ut docent Suar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 1. n. 39. Barbosa de potest. Episc. alleg. 20. n. 22. Henric. lib. 13. cap. 37. n. 2. Auila 3. part. de censur. disp. 5. dub. 3. Garcia 2. p. de benefic. cap. 5. num. 122. Propter quod Concil. Trident. & reliqui textus indefinitè prohibent ascensum ad sacros Ordines absque beneficio, vel patrimonio: & ratio prohibitionis non cessat ex eo, quòd subdiaconatus susceptus sit: quippe indecentia, quòd aliquis Ecclesiasticus cogatur medicare, vel victum turpi quaestu querere, efficiatis procedit in Diacono, & Presbytero, quam in Subdiacono, Concedunt tamen Henric. & Auila locis citatis, posse tecum Episcopus dispensare, si sine titulo ordinatus fuit subdiaconatus, ut ad superiores Ordines ascendas, si illis susceptis speras honestius acquirere sustentationem, quam in subdiaconatu permanens acquirere non poteris, nisi mendicando, vel aliquo vili officium exercendo: quia hæc est causa sufficiens, ut dispensatio concedatur.

5. Aliqui verò Doctores non infimè notæ, nempe, Cordub. in sum. quæst. 36. Henric. lib. 10. cap. 17. ad finem, & lib. 13. cap. 37. §. 2. & lib. 14. cap. 5. n. 3. Vega 1. part. sum. c. 57. casu 1. Gonzalez super reg. 8. Cancell. gloss. 4. n. 36. Auila de censur. 3. part. disp. 5. dub. 5. in fine, affirmant, posse aliquando Episcopus dispensare, ut quis absque beneficio, vel patrimonio Ordinibus sacris initiatur, si sit vir insignis litteris, & doctrina, cui merito præsumi non potest defectum beneficium, vel præbendam. Hæc enim spes, ita proximo certa loco beneficii haberi potest. Sed rectius negant hanc potestatem Episcopo Bonac. Salzedo praxi c. 18. n. 7. Genuein. c. 8. n. 2. Petr. de Ledeco de Sacram. Ord. c. 7. ante vlt. conclus. Rodrig. 2. r. c. 15. n. 15. Et fauet declaratio sanctæ Congregationis relata à Garcia 2. p. de benefic. c. 5. num. 129. Et colligitur ex Trident. vniuersaliter prohibente, ne quis Clericus secularis, quamuis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, sacris initiatur absque beneficio, vel patrimonio.

PUNCTVM X.

De qualitate beneficii requisita ad Ordines.

1. Beneficium debet esse sufficiens ad congruam sustentationem.
2. Ex beneficio, & patrimonio sufficientia tituli consecrari potest.
3. Redditiu beneficii debent esse certi, & à proprio labore independentes.
4. Beneficium debet esse perpetuum.
5. Ad titulum coadiutoria praxi ordinari non potes, neque ad titulum seminarij.
6. Bene ad titulum beneficii, cuius fructus percipere debet Presbyter factus.
7. Debes actu possidere beneficium.
8. Et pacificè possidere.
9. Nequis prædictum beneficium resignare absolute, nisi mentione facta te fuisse ad illius titulum ordinatum.
10. Item nec sub pensione, quidquid alij contra sentiant.
11. Quid in permutatione dicendum.